

POSTANOWIENIE

Dnia 10 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Dawid Miąsik

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie ze skargi M. C.

na przewlekłość postępowania Sądu Apelacyjnego w sprawie I ACz (...),

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 stycznia 2017 r.,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

M. C. wniósł o stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie I ACz (...) toczącej się przed Sądem Apelacyjnym, przyznanie na jego rzecz od Skarbu Państwa kwoty 20.000 zł oraz zobowiązanie Sądu Apelacyjnego do niezwłocznego rozstrzygnięcia sprawy.

W uzasadnieniu skarżący wskazał, że w dniu 29 lipca 2016 r. wniósł do Sądu Apelacyjnego zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego w L. z dnia 20 lipca 2016 r. w przedmiocie oddalenia jego wniosku o udzielenie zabezpieczenia roszczenia. Do dnia złożenia skargi Sąd Apelacyjny nie rozpoznał tego zażalenia, pomimo że upłynęły już trzy miesiące. Biorąc zaś pod uwagę, że rozstrzygnięcie zażalenia następuje na posiedzeniu niejawnym, nie ma potrzeby zbierania materiału dowodowego ani uzyskiwania stanowisk stron, uznać należy, iż

postępowanie w tej sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla jej rozstrzygnięcia.

Skarb Państwa – Prezes Sądu Apelacyjnego wniósł o oddalenie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W myśl art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1259 ze zm.; dalej jako: „ustawa o skardze na przewlekłość”), skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie. W orzecznictwie Sądu Najwyższego zajmuje się stanowisko, że przez „tok postępowania w sprawie” w znaczeniu przyjętym w art. 2 ust. 1 i art. 5 ust. 1 ustawy należy rozumieć „postępowanie co do istoty sprawy” („rozpoznanie sprawy co do istoty”; art. 12 ust. 3 i art. 16 ustawy), a nie postępowanie zażalenkowe jako incydentalne (uboczne) postępowanie, którego bieg nie powoduje „przejścia” rozpoznania istoty sprawy do sądu wyższej instancji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2012 r., KSP 15/12, LEX nr 1228647 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2015 r., III SPP 12/15, LEX nr 2051078). Pogląd ten nie tylko że pozostał aktualny po zmianie dokonanej z dniem 6 stycznia 2017 r. ustawą z dnia 30 listopada 2016 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2016 r., poz. 2103), ale i uzyskał dodatkowe wsparcie w treści znowelizowanego art. 2 ust. 1 i 2 ustawy o skardze na przewlekłość. Zgodnie z art. 2 ust. 1 *in principio* w aktualnym brzmieniu, strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych. W myśl natomiast art. 2 ust. 2 w aktualnym brzmieniu, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia

kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania. Wynika z tego, że przedmiotem postępowania wywołanego skargą na przewlekłość jest badanie podniesionego przez składającego skargę zarzutu, iż doszło do naruszenia przysługującego mu prawa do sądu przez przewlekłe prowadzenie postępowania zmierzającego do rozpoznania istoty sprawy. Taka intencja ustawodawcy została wprost wyrażona w uzasadnieniu projektu ustawy nowelizującej (Sejm RP VIII kadencji, druk Nr 851) gdzie wskazano, że „zgodnie ze standardem strasburskim ocenie podlega sprawność postępowania odnośnie do <zasadności oskarżenia w sprawie karnej> lub <w przedmiocie sporu odnośnie do praw i obowiązków o charakterze cywilnym> (por. art. 6 ust. 1 Konwencji). Z tego względu w proponowanej nowelizacji nie zmienia się zasady odwołującej się do czynności podejmowanych w celu zakończenia postępowania <w sprawie>, co koreluje z proponowanym obowiązkiem oceny sprawności postępowania jako całości, a nie jego poszczególnych fragmentów, faz, etapów, postępowań incydentalnych. Orzecznictwo strasburskie, a w ślad za nim nowelizacja, wiązą bowiem wysokość należnej sumy pieniężnej za przewlekłość z czasem trwania postępowania co do istoty sprawy (niezależnie od sposobu jego zakończenia). Skarga nie przysługuje więc wyłącznie na przewlekłość postępowania incydentalnego (np. w przedmiocie wyłączenia komornika lub sędziego (tak ETPCz: Schreiber i Boetsch v. Francji, skarga nr 58751/00), udzielenia zabezpieczenia, ustanowienia pełnomocnika z urzędu, zwolnienia od kosztów sądowych)”.

Przepisy ustawy o skardze na przewlekłość nie przewidują więc odrębnej skargi na przewlekłość postępowania incydentalnego. Tymczasem skarżący domaga się stwierdzenia przewlekłości toczącego się przed Sądem Apelacyjnym postępowania zażaleniowego w przedmiocie zabezpieczenia roszczenia. Postępowanie zabezpieczające jest zaś postępowaniem pomocniczym, incydentalnym w stosunku do roszczenia głównego (art. 730 § 1 k.p.c., por. w tym zakresie także postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2009 r., II CZ 32/09, LEX nr 1391224 oraz z dnia 17 kwietnia 2013 r., I CZ 1/13, LEX nr 1341652), co oznacza, że wniesienie zażalenia od postanowienia rozstrzygającego kwestię zasadności wniosku o zabezpieczenie roszczenia nie powoduje przeniesienia do Sądu Apelacyjnego rozpoznania „istoty sprawy”, która należy do kognicji Sądu Okręgowego. Wobec tego skarga na przewlekłość postępowania zażaleniowego w tym przedmiocie jest niedopuszczalna i podlega odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 3 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oraz w związku z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość.

Mając to na uwadze, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

r.g